

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ DAİRE

KARAR

Başvuru no. 34600/04

Ayşe DURUSOY v. TÜRKİYE

ve 1283 diğer başvuru

© T.C. Adalet Bakanlığı, 2013. Bu gayriresmi çeviri, Adalet Bakanlığı, Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü, İnsan Hakları Daire Başkanlığı tarafından yapılmış olup, Mahkeme'yi bağlamamaktadır. Bu çeviri, davanın adının tam olarak belirtilmiş olması ve yukarıdaki telif hakkı bilgisiyle beraber olması koşulu ile Adalet Bakanlığı, Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü, İnsan Hakları Daire Başkanlığı'na atıfta bulunmak suretiyle ticari olmayan amaçlarla alıntılanabilir.

Durusoy v. Türkiye davasında,

Başkan

Guido Raimondi,

Yargıçlar

Danute Joćiene,

Peer Lorenzen,

Dragoljub Popović,

Işıl Karakaş,

Nebojša Vućinić,

Paulo Pinto de Albuquerque,

ve Daire Yazı İşleri Müdürü Stanley Naismith'in katılımıyla oluşturulan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (İkinci Dairesi), 21 Mayıs 2013 tarihinde yapılan müzakereler sonrasında, 1 Temmuz 2004 tarihinde yapılan başvuru ile ilgili olarak aşağıdaki kararı vermiştir:

OLAY ve OLGULAR

Başvuranların listesi ekte yer almaktadır.

A. Somut Olayın Koşulları

Başvurunun kendine özgü koşulları, taraflarca ifade edildiği şekilde aşağıdaki gibi özetlenebilir.

Başvuranlar, farklı hukuk ve idare mahkemeleri önünde çeşitli tarihlerde bir kısım davalar açmışlar ve aleyhlerinde de farklı mahkemeler önünde davalar açılmıştır. Ayrıca açılan davalar yıllarca hatta on yıllarca devam etmiştir.

B. İlgili İç Hukuk

Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından 9 Ocak 2013 tarihinde kabul edilen ve 19 Ocak 2013 tarihinde yürürlüğe giren 6384 sayılı Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine Yapılmış Bazı Başvuruların Tazminat Ödenmek Suretiyle Çözümüne Dair Kanunun (bundan sonra metinde «tazminat kanunu» olarak anılacaktır) somut olayla ilgili

hükümleri, Müdür Turgut ve diğeri v. Türkiye Kararı'nın ((kabul edilebilirlik kararı), no. 4860/09, §§ 19-26, 26 Mart 2013) 19.-26. paragrafları arasında yer almaktadır.

ŞİKÂyetLER

Başvuranlar, Sözleşme'nin 6. maddesinin 1. fıkrasını ileri sürerek, kendilerince başlatılan veya aleyhlerinde başlatılan yargılamaların «makul süre» şartına uygun olmadığını iddia etmektedirler.

Ayrıca bazı başvurular, Sözleşme'nin 13. maddesi anlamında, Türkiye'de yargılama süresinin makul süreyi aştığına ilişkin şikâyetlerinin değerlendirilebileceği iç hukuk yolu bulunmamasından da şikâyetçidirler.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME

A. Başvuruların Birleştirilmesi Hakkında

Mahkeme, İçtüzüğü'nün 42. maddesinin 1. fıkrasının uygulanmasıyla, içerdikleri hukuki konulara ve davaların olay ile olgularına ilişkin benzerlikler bağlamında başvuruları birleştirmeye karar vermiştir.

B. Sözleşme'nin 6. maddesi hakkında

Başvuranlar, yargılamaların sürelerinde, Sözleşme'nin 6. maddesinin 1. fıkrasında belirtilen «makul süre» şartına uyulmadığını iddia etmektedirler. Bu maddenin somut olayla ilgili hükümleri aşağıdaki gibidir:

« 1. Herkes, gerek medeni hak ve yükümlülükleriyle ilgili nizalar, gerek cezai alanda kendisine yöneltilen suçlamalar konusunda karar verecek olan (...) bir mahkeme tarafından davasının makul bir süre içinde, (...) görülmesini istemek hakkına sahiptir. »

Mahkeme, başvurular tarafından sunulan bu şikâyetlere benzer şikâyetler içeren *Müdür Turgut ve diğeri v. Türkiye* başvurusunda da (daha önce anılan (kabul

edilebilirlik kararı), 58. ve 60. paragraflar) daha önce karar verme fırsatının olduğunu hatırlatmaktadır. Mahkeme, yargılama süresinin «makul süre» şartına uygun olmadığını savunan ve Türkiye’de yargılama süresinin makul süreyi aştığına ilişkin şikâyetleri değerlendirebilecek bir yargı makamı bulunmamasından şikâyet eden başvuruların, öncelikle şikâyetlerinin giderilmesi için başvurulara makul bir çerçeve sunabilen ve erişilebilir bir başvuru yolunun varlığı halinde, Sözleşme’nin 35. maddesine uygun olarak, 6384 sayılı Kanun tarafından kurulan tazminat komisyonuna başvurmaları gerektiği sonucuna varmıştır (daha önce anılan *Müdür Turgut ve diğerleri*, (kabul edilebilirlik kararı), 56. paragraf).

C. Sözleşme’nin 13. maddesi hakkında

Ayrıca bazı başvurular, Türkiye’de yargılamanın makul süreyi aşmasından şikâyetçi olmaya imkân sağlayan bir iç hukuk yolunun bulunmamasından şikâyet etmektedir. Bu bağlamda başvurular aşağıdaki belirtilen Sözleşme’nin 13. maddesini ileri sürmektedir:

« Bu Sözleşme’de tanınmış olan hak ve özgürlükleri ihlal edilen herkes, ihlal fiili resmi görev yapan kişiler tarafından bu sıfatlarına dayanılarak yapılmış da olsa, ulusal bir makama etkili bir başvuru yapabilme hakkına sahiptir. »

Mahkeme, 6384 sayılı Kanun tarafından kurulan tazminat komisyonunun başvurulara Sözleşme’nin 6. maddesinin 1. fıkrası uyarınca yargılama süresiyle ilgili şikâyette bulunma imkânı sağlayarak, 23 Eylül 2012 tarihinden önce AİHM’e yapılmış, henüz Hükümet’e bildirilmemiş ve AİHM önünde halen derdest olan başvurularla ilgili olarak Sözleşme’nin 13. maddesi anlamında bir başvuru yolu sunduğunu daha önce de değerlendirdiğini hatırlatmaktadır (daha önce anılan *Müdür Turgut ve diğerleri*, (kabul edilebilirlik kararı), 59. paragraf).

D. AİHM’in somut olayla ilgili değerlendirmesi

Mahkeme, daha önce metinde geçen *Müdür Turgut ve diğerleri* Kararı (kabul edilebilirlik kararı) ışığında mevcut başvuruları incelemiş ve bu davalarda farklı bir sonuç doğurabilecek herhangi bir olgu ya da özel koşul tespit etmemiştir.

Dolayısıyla Mahkeme, başvuranların «makul süre» ilkesine ilişkin şikâyetlerinin, Sözleşme'nin 35. maddesinin 1. fıkrasının ve 4. fıkrasının uygulanmasıyla, iç hukuk yollarının tüketilmemiş olduğu gerekçesiyle reddedilmeleri gerektiği ve bazı başvuranların Sözleşme'nin 13. Maddesine ilişkin şikâyetlerinin, Sözleşme'nin 35. maddesinin 3. fıkrasının a) bendinin ve 4. fıkrasının uygulanmasıyla reddedilmeleri gerektiği sonucuna varmıştır.

Bu gerekçelerle, Mahkeme, oybirliğiyle,

Başvuruları birleştirmeye;
ve başvuruların kabul edilemez olduğuna karar vermiştir.

Stanley Naismith
Mahkeme Yazı İşleri Müdürü

Guido Raimondi
Başkan